

Cikkismertetés: A gyermekkori reziliencia és a fogszuvasodás kapcsolatának követéses vizsgálata

Article review: Longitudinal analysis of child resilience link to dental caries

Ismertető:	Ivancsó Rebeka Anna ¹ ✉
Ismertetett cikk:	Matsuyama Y, Isumi A, Doi S, et al. Longitudinal Analysis of Child Resilience Link to Dental Caries. <i>Pediatr Dent</i> . 2020. 42(4): 308–314. https://www.ingentaconnect.com/contentone/aapd/pd/2020/00000042/00000004/art00012?crawler=true&mimetype=application/pdf (Elérve: 2020. 11. 25.)
Beküldve:	2020. 12. 13.
Doi:	10.24365/ef.v62i2.5916
Kulcsszavak:	gyermekfogászat; epidemiológia; nemkognitív képességek
Keywords:	pediatric dentistry; epidemiology; noncognitive skills

BEVEZETÉS

A fogszuvasodás minden korosztályt érintő, komoly népegészségügyi probléma, melynek prevenciójában a gyermekkor kulcsfontosságú időszak. Bár a társadalmi-gazdasági helyzet és az étkezési szokások kiemelt szerepet játszanak a kisgyermekkori fogszuvasodás kialakulásában, néhány tanulmány a probléma vonatkozásában eddig kevésbé vizsgált szülő-gyermek interakció jelentőségére fókuszál. Célkitűzésük az általános iskola első osztályában a szülő-gyermek interakció, második osztályban a gyermekkori reziliencia² és szájjápolási magatartás, illetve negyedik osztályban a fogszuvasodás incidenciája közötti kapcsolat feltárása volt.

MÓDSZER

A szerzők az Adachi Child Health Impact of Living Difficulty (A-CHILD) vizsgálat 2015-ös, 2016-os és 2018-as eredményeinek felhasználásával 168 (ebből hiánytalan eset 2 712) gyermek követéses adatai és az iskolában kötelező fogorvosi

ellenőrzések során gyűjtött információk összefüggését vizsgálták.

A szülő-gyermek interakciót kérdőívek segítségével mérték, amelyben az elsődleges gondozók nyolc pontban [(1) a gyermek iskolai munkájának segítése; (2) játékos testmozgás a gyermekkel; (3) játék a gyermekkel; (4) beszélgetés a gyermekkel az iskoláról; (5) beszélgetés a gyermekkel a hírekről; (6) tévéműsorok nézése a gyermekkel; (7) főzés a gyermekkel; (8) közös szabadidős programok a gyermekkel)] értékelték ötfokú Likert-skálán az egyes interakciók gyakoriságát (0: „ritkán”; 4: „szinte minden nap”).

A gyermekkori reziliencia mérésére a Gyermekkori Reziliencia Skálát (*Children's Resilient Coping Scale, CRCS*) alkalmazták, amelyben az elsődleges gondozók ötfokú Likert-skálán (0: „soha”; 4: „nagyon gyakran”) értékelték, milyen gyakran tartják jellemzőnek gyermekükre, hogy pl. „pozitívan beszél a jövőről”; „igyekszik a legjobb teljesítményt nyújtani”; „elviseli a csipkelődést vagy a durva megjegyzéseket”; „szükség esetén megfelelő tanácsot kér”; „képes lemondani azokról a dolgokról, amelyeket nagyon szeretne, vagy megtesz olyan dolgokat, amelyeket nem

¹ Debreceni Egyetem Népegészségügyi Kar, Debrecen

² Rugalmas ellenállási képesség, azaz valamely rendszernek — legyen az egy egyén, egy szervezet, egy ökoszisztéma vagy éppen egy anyagfajta — azon reaktív képessége, hogy erőteljes, meg-megújuló, vagy akár sokszerű külső hatásokhoz sikeresen alkalmazkodjék.

szeretne a jövőbeli jobb eredmények érdekében”. A könnyebb értelmezhetőség érdekében az összpontszámot 0-tól 100-ig terjedő skálává alakították, amelyen a magasabb pontszám magasabb gyermekkori rezilienciát jelölt.

A gyermekek szájápolási magatartását a fogmosás gyakoriságára, étkezési szokásaira és a cukrozott üdítőitalok fogyasztásának gyakoriságára vonatkozó gondozói kérdőívvel vizsgálták.

A gyermekek fogainak állapotát az éves iskolai fogorvosi ellenőrzéseken az országos irányelvek betartásával rögzítették („egészséges”; „kezeletlen szuvasodás”; „kezelt szuvasodás”; „hiányzó”). A szülő-gyermek interakciók és a gyermekkori fogszuvasodás kapcsolatában a család társadalmi-gazdasági helyzetét az édesanya iskolai végzettsége („középkolánál alacsonyabb”; „középkola vagy annál magasabb”) és a háztartások éves jövedelme alapján értékelték („kevesebb, mint 3 millió”; „3–6 millió”, „6–10 millió”; „több, mint 10 millió” japán jen, azaz „kevesebb, mint 8 millió”; „8–16 millió”; „16–27 millió”; „több, mint 27 millió” forint).

EREDMÉNYEK

Az eredmények megállapítása a strukturális egyenletek modellezésének módszerével (*structural equation modeling, SEM*) történt. A modell illeszkedik a szerzők hipotéziséhez:

szignifikáns összefüggést mutat a szülő-gyermek interakciók és a fogszuvasodás előfordulása között, amelyben a gyermekkori reziliencia és a szájápolási magatartás közvetítő változóként, a család társadalmi-gazdasági helyzete és a gyermekek korábbi fogszuvasodási adatai kontroll-változóként szerepelnek.

A tanulmány eredményei alapján az első osztályban mért szülő-gyermek interakciók a második osztályos gyermekek magasabb rezilienciájával (standardizált koefficiens [β] 0,40; 95%-os megbízhatósági tartomány [95% MT] 0,36 – 0,45) és kedvezőbb szájápolási magatartásával (β 0,24; 95% MT 0,16 – 0,31) társulnak, valamint a kedvezőbb szájápolási magatartás fordított arányosságot mutat a fogszuvasodás előfordulásával a negyedik osztályban (β -0,11; 95% MT -0,17 – -0,05).

KÖVETKEZTETÉS

A tanulmány a szülő-gyermek interakciók és a gyermekek körében előforduló fogszuvasodás kapcsolatának egy lehetséges magyarázatát írja le. A szülő-gyermek interakciók jelentőségének felismerése a gyermekkori reziliencia és a szájápolási szokások kialakulásában a komoly népegészségügyi problémát jelentő fogszuvasodással szemben hatékonyabb interdiszciplináris prevenciós programok kidolgozásához járulhat hozzá.

TANULSÁGOK A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A gyermekkori fogszuvasodás megelőzése érdekében fontos lenne a gyermekkori rezilienciát és a kedvező szájápolási szokások kialakítását támogató beavatkozások alkalmazása (pl. szülői edukáció, készségfejlesztő programok, gyakoribb fogorvosi ellenőrzésekkel egybekötött átfogó jutalmazó rendszer kidolgozása, amely a gyermekek kedvező szájápolási szokásainak kialakítását és fenntartását támogatja).